

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 2. marca 2010*

V spojených veciach C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článkov 68 ES a 234 ES, podané rozhodnutiami Bundesverwaltungsgericht (Nemecko) zo 7. februára a z 31. marca 2008 a doručené Súdnemu dvoru 29. apríla 2008, ktoré súvisia s konaniami:

Ayđin Salahadin Abdulla (C-175/08),

Kamil Hasan (C-176/08),

Ahmed Adem,

Hamrin Mosa Rashi (C-178/08),

Dler Jamal (C-179/08)

* Jazyk konania: nemčina.

proti

Spolkovej republike Nemecko,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta a P. Lindh, sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann, P. Kúris, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (spravodajca), T. von Danwitz a A. Arabadjiev,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 2. júna 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— A. Salahadin Abdulla, v zastúpení: A. Lex, Rechtsanwältin,

— K. Hasan a D. Jamal, v zastúpení: T. Grüner, Rechtsanwalt,

- A. Adem a H. Mosa Rashi, v zastúpení: C. Heidemann, Rechtsanwalt,

- nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma, C. Blaschke a N. Graf Vitzthum, splnomocnení zástupcovia,

- talianska vláda, v zastúpení: I. Bruni, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Albenzio, avvocato dello Stato,

- cyperská vláda, v zastúpení: D. Lysandrou, splnomocnený zástupca,

- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: V. Jackson, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci T. Ward, barrister,

- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: M. Condou-Durande, F. Erlbacher a F. Hoffmeister, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. septembra 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 11 ods. 1 písm. e) smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96, ďalej len „smernica“) v spojení s článkom 2 písm. c) tej istej smernice.
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi irackými štátnymi príslušníkmi A. Salahadinom Abdullahom, K. Hasanom, A. Ademom a jeho manželkou H. Mosou Rashi, ako aj D. Jamalom (ďalej spoločne len „navrhovatelia vo veci samej“) na jednej strane a Spolkovou republikou Nemecko, zastúpenou Bundesministerium des Innern (spolkové ministerstvo vnútra), ktoré bolo zastúpené Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Federálny úrad pre migráciu a utečencov, ďalej len „Bundesamt“), vo veci odňatia postavenia utečenca týmto osobám zo strany Bundesamtu.

Právny rámec

Dohovor o právnom postavení utečencov

- 3 Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný v Ženeve 28. júla 1951, nadobudol platnosť 22. apríla 1954 [*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)]. Bol doplnený Protokolom týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, ktorý

bol prijatý 31. januára 1967 a nadobudol platnosť 4. októbra 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“).

- 4 Podľa článku 1 časti A bodu 2 prvého odseku Ženevského dohovoru sa pojem „utečenec“ vzťahuje na každú osobu, ktorá „sa nachádza mimo svojho štátu a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu svojho štátu; alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu a ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť“.

- 5 Článok 1 časť C bod 5 uvedeného dohovoru stanovuje:

„Tento dohovor stráca platnosť pre ktorúkoľvek osobu, na ktorú sa vzťahujú podmienky uvedené v časti A, ak:

...

5. nemôže ďalej odmietať ochranu štátu, ktorého štátne občianstvo má, pretože zanikli okolnosti, pre ktoré sa jej priznalo postavenie utečenca;

Tento odsek sa netýka utečenca, na ktorého sa vzťahuje ustanovenie časti A ods. 1 tohto článku a ktorý je schopný uviesť na odmietnutie ochrany štátu, ktorého štátne občianstvo má, závažné dôvody založené na predchádzajúcom prenasledovaní.“

Právna úprava Únie

- 6 Článok 6 ods. 1 prvý pododsek ZEÚ stanovuje:

„Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 upravenej 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy.“

- 7 V článku 18 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) sa vyhlasuje:

„Právo na azyl sa zaručuje dodržiavaním pravidiel [Ženevského dohovoru] v súlade so Zmluvou o Európskej únii a so Zmluvou o fungovaní Európskej únie.“

8 V odôvodneniach č. 2 a 3 smernice sa uvádza:

„(2) Európska Rada na svojom osobitnom zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999 súhlasila s postupom na vytvorenie spoločného európskeho azylového systému na základe plného a komplexného uplatňovania Ženevského dohovoru... potvrdzujúc tak zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia a zaisťujúc, aby nebol nikto opätovne vystavený prenasledovaniu.

(3) Ženevský dohovor a Protokol poskytujú základný kameň pre medzinárodný právny režim na ochranu utečencov.“

9 Odôvodnenie č. 10 smernice spresňuje:

„Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznávané najmä [Chartou]. Táto smernica sa snaží predovšetkým o zaistenie plného rešpektovania ľudskej dôstojnosti a práva na azyl žiadateľov o azyl a ich sprevádzajúcich rodinných príslušníkov.“

10 Odôvodnenia č. 16 a 17 smernice znejú:

„(16) Mali by sa stanoviť minimálne pravidlá pre definíciu a obsah postavenia utečenca s cieľom usmernenia príslušných vnútroštátnych orgánov členských štátov pri uplatňovaní Ženevského dohovoru.

(17) Potrebné je zaviesť spoločné kritériá pre uznanie žiadateľov o azyl ako utečencov v zmysle článku 1 Ženevského dohovoru.“

11 Článok 1 smernice stanovuje:

„Účelom tejto smernice je stanoviť minimálne ustanovenia pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo ako osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu a obsah poskytovanej ochrany.“

12 V zmysle článku 2 písm. a), c) až e) a g) smernice:

„a) ‚medzinárodná ochrana‘ znamená postavenie utečenca a postavenie doplnkovej ochrany ako je definované v písm. d) a f);

...

c) ‚utečenec‘ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny; alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu z dôvodov

ako je uvedené vyššie alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12;

- d) ‚postavenie utečenca‘ znamená uznanie členským štátom štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva za utečenca;

- e) ‚osoba oprávnená na doplnkovú ochranu‘ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny..., ktorá nie je oprávnená ako utečenec, ale vzhľadom, ku ktorej [ktorý nespĺňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca, ale vo vzťahu ku ktorému — *neoficiálny preklad*] boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba v prípade, ak by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu..., čelila by reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15... a nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny;

...

- g) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu‘ znamená požiadavku vykonanú štátnym príslušníkom tretej krajiny..., o ktorom sa predpokladá, že požaduje postavenie utečenca alebo postavenie doplnkovej ochrany...“

¹³ Články 13 a 18 smernice stanovujú, že členské štáty priznajú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý spĺňa požiadavky stanovené v prvom prípade v kapitole II a III a v druhom prípade v kapitole II a V smernice.

- 14 Článok 4 smernice 2004/83, ktorý sa nachádza v kapitole II smernice s nadpisom „Posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu“, definuje podmienky vyhodnocovania skutočností a okolností a v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty môžu považovať za povinnosť žiadateľa predložiť čo možno najskôr všetky dôkazy potrebné na zdôvodnenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. V spolupráci so žiadateľom povinnosťou členského štátu je posúdiť príslušné zložky žiadosti.“

- 15 Článok 4 ods. 3 smernice spresňuje, ktoré skutočnosti treba zohľadniť pri individuálnom posudzovaní žiadosti o ochranu.
- 16 Podľa článku 4 ods. 4 smernice „skutočnosť, že žiadateľ už bol predmetom prenasledovania... alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania..., je vážnou známkou oprávnenej obavy žiadateľa z prenasledovania..., pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie... sa nebude opakovať“.
- 17 Článok 5 ods. 1 smernice, ktorý sa tiež nachádza v jej kapitole II, dopĺňa, že opodstatnená obava z prenasledovania môže byť založená na udalostiach, ktoré nastali až po tom, ako žiadateľ opustil krajinu pôvodu.
- 18 V článku 6 smernice, ktorý sa nachádza v uvedenej kapitole II a má nadpis „Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia“, sa uvádza:

„Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia zahŕňajú:

- a) štát;

- b) strany alebo organizácie kontrolujúce štát alebo podstatnú časť územia štátu;

- c) neštátnych aktérov, ak je možné preukázať, že aktéri uvedené v písm. a) a b), vrátane medzinárodných organizácií, nie sú schopní alebo ochotní poskytnúť pomoc pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem, ako je definované v článku 7.“

¹⁹ Článok 7 ods. 1 a 2 s nadpisom „Aktéri ochrany“, ktorý sa nachádza v tej istej kapitole, stanovuje:

„1. Ochrana môže byť poskytovaná:

- a) štátom alebo

- b) stranami alebo organizáciami, vrátane medzinárodných organizácií kontrolujúcich štát alebo podstatnú časť územia štátu.

2. Ochrana sa spravidla poskytuje, keď aktéri uvedení v odseku 1, prijímú primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu alebo utrpeniu vážneho bezprávia, *inter*

alia, fungovaním účinného právneho systému na odhalenie, stížanie a potrestanie činov predstavujúcich prenasledovanie alebo vážne bezprávie a žiadateľ má prístup k takejto ochrane.“

- 20 Článok 9 ods. 1 a 2 smernice, ktorý sa nachádza v kapitole III smernice s nadpisom „Oprávnenie stať sa utečencom [Predpoklady na priznanie postavenia utečenca — *neoficiálny preklad*]“ definuje akty prenasledovania. Odsek 3 tohto článku vyžaduje existenciu súvislosti medzi dôvodmi prenasledovania uvedenými v článku 10 smernice a aktmi prenasledovania.
- 21 Článok 10 ods. 1 smernice, ktorý sa tiež nachádza v kapitole III smernice a má nadpis „Dôvody prenasledovania“, určuje, ktoré skutočnosti treba vziať do úvahy pri posudzovaní každého z piatich dôvodov prenasledovania.
- 22 Článok 11 smernice s nadpisom „Skončenie [Zánik — *neoficiálny preklad*]“, nachádzajúci sa v tej istej kapitole, stanovuje:

„1. Štátny príslušník tretej krajiny... stratí postavenie utečenca, ak:

...

- e) nemôže ďalej odmietat' ochranu štátu, ktorého štátne občianstvo má, pretože zanikli okolnosti, pre ktoré sa jej [mu — *neoficiálny preklad*] priznalo postavenie utečenca;

...

2. Pri zvažovaní bodov e)... odseku 1, členské štáty zohľadňujú, či zmena okolností je takého významného a nedočasného charakteru, že obava žiadateľa z prenasledovania sa viac nemôže považovať za opodstatnenú.“

23 Článok 14 smernice s nadpisom „Zrušenie, ukončenie alebo odmietnutie obnovenia postavenia utečenca“, ktorý sa nachádza v kapitole IV s nadpisom „Postavenie utečenca“, stanovuje:

„1. Pokiaľ ide o žiadosti o medzinárodnú ochranu podané po nadobudnutí účinnosti tejto smernice, členské štáty zrušia [odnímu — *neoficiálny preklad*], ukončia alebo odmietnu obnoviť postavenie utečenca štátneho príslušníka tretej krajiny... priznané [príslušným] orgánom, ak táto osoba prestáva byť utečencom v súlade s článkom 11.

2. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť utečenca v súlade s článkom 4 odsek 1 odhaliť všetky významné skutočnosti a poskytnúť všetku príslušnú dokumentáciu, ktorú má k dispozícii, členský štát, ktorý priznal postavenie utečenca, preukáže na individuálnom základe, že dotknutá osoba prestala byť utečencom alebo nikdy nim nebola v súlade s odsekom 1 tohto článku.

...“

- 24 V článku 15 smernice s nadpisom „Vážne bezprávie“, ktorý sa nachádza v kapitole V smernice s nadpisom „Oprávnenie na doplnkovú ochranu“, sa uvádza:

„Vážne bezprávie pozostáva z:

- a) trestu smrti alebo popravy; alebo

- b) mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania žiadateľa v krajine pôvodu; alebo

- c) vážneho a individuálneho ohrozenia života občana alebo osoby z dôvodu nediskriminačného násilia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“

- 25 V zmysle svojich článkov 38 a 39 smernica nadobudla účinnosť 20. októbra 2004 a do vnútroštátnych právnych poriadkov mala byť prebratá do 10. októbra 2006.

Vnútroštátna právna úprava

- 26 § 3 ods. 1 zákona o konaní o azyle (Asylverfahrensgesetz, ďalej len „AsylVfG“) stanovuje:

„Cudzinec je utečencom v zmysle [Ženevského dohovoru], ak je v štáte svojej štátnej príslušnosti vystavený rizikám uvedeným v § 60 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov [Aufenthaltsgesetz]...“

- 27 § 60 zákona o pobyte cudzincov (Aufenthaltsgesetz, ďalej len „AufenthG“), ktorý sa nachádza v kapitole venovanej skončeniu pobytu s nadpisom „Zákaz vrátenia na hranicu“, v odseku 1 stanovuje:

„V zmysle [Ženevského dohovoru] cudzinec nemôže byť vrátený na hranicu štátu, v ktorom je ohrozený jeho život alebo sloboda z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov, z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov...“

- 28 Článok 73 ods. 1 prvá a druhá veta AsylVfG v znení zákona preberajúceho smernice o pobyte cudzincov a azyle (Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union) z 19. augusta 2007 (BGBl. 2007 I, s. 1970), stanovuje:

„Udelený azyl a postavenie utečenca sa odnímu, akonáhle zanikli okolnosti, na základe ktorých bol udelený azyl a priznané postavenie utečenca. To platí najmä vtedy,

ak vzhľadom na to, že okolnosti, na základe ktorých bol udelený azyl alebo priznané postavenie utečenca, zanikli, cudzinec nemôže naďalej odmietat' ochranu štátu svojej štátnej príslušnosti...“

- 29 Podľa toho istého článku 73 ods. 1 tretej vety AsylVfG udelený azyl a priznané postavenia utečenca nebudú odňaté „ak má cudzinec na odmietnutie ochrany štátu svojej štátnej príslušnosti závažné dôvody súvisiace s prenasledovaním, ktorému vystavený bol v minulosti...“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

- 30 V priebehu rokov 1999 až 2002 navrhovatelia vo veci samej vstúpili na územie Nemecka, kde podali žiadosti o udelenie azylu.
- 31 Na odôvodnenie svojich žiadostí uviedli rôzne dôvody, z ktorých vyplývali ich obavy, že budú v Iraku prenasledovaní režimom strany Baas Saddáma Husajna.
- 32 Bundesamt im v rokoch 2001 a 2002 priznal postavenie utečenca.
- 33 Vzhľadom na vývoj situácie v Iraku začal Bundesamt v rokoch 2004 a 2005 konania o odňatí postavenia utečenca dotknutým osobám.

- 34 Na záver týchto konaní im toto postavenie skutočne odňal rozhodnutiami prijatými v období od januára do augusta 2005.
- 35 Rozhodnutia o odňatí postavenia utečenca boli zrušené rozsudkami príslušných správnych súdov, ktoré boli vydané v období od júla do októbra 2005. Tieto súdy v zásade dospeli k záveru, že vzhľadom na mimoriadne nestabilnú situáciu v Iraku nie je možné usudzovať, že tam došlo k udržateľnej a stabilnej zmene pomerov, ktoré by odôvodňovala odňatie priznaného postavenia utečenca.
- 36 Na základe odvolaní, ktoré podala Spolková republika Nemecko, vyššie správne súdy vydali v období od marca do augusta 2006 rozsudky, ktorými boli zrušené prvostupňové rozhodnutia a zamietnuté žaloby o neplatnosť smerujúce proti rozhodnutiam o odňatí postavenia utečenca. Odkazujúc na zásadnú zmenu pomerov v Iraku tieto súdy rozhodli, že navrhovatelia vo veci samej sa v súčasnosti nemusia obávať prenasledovania, ktoré zažili za bývalého režimu, a že im výrazne nehrozí žiadne ďalšie prenasledovanie akéhokoľvek druhu.
- 37 Proti rozsudkom o odvolaní podali navrhovatelia vo veci samej na Bundesverwaltungsgericht opravný prostriedok „Revision“, v ktorom navrhovali potvrdiť prvostupňové rozsudky.
- 38 Bundesverwaltungsgericht sa domnieva, že k zániku postavenia utečenca dochádza vtedy, ak sa pomery v krajine pôvodu utečenca zmenili závažným a nie dočasným spôsobom a ak zanikli okolnosti odôvodňujúce jeho obavy z prenasledovania, na

základe ktorých mu bolo priznané postavenie utečenca, a súčasne dotknutá osoba nemá žiadny iný dôvod obávať sa, že bude „prenasledovaná“ v zmysle smernice.

- 39 Podľa uvedeného súdu výraz „ochrana štátu“, uvedený v článku 11 ods. 1 písm. e) smernice, znamená to isté ako výraz „ochrana tejto krajiny“, použitý v článku 2 písm. c) smernice, a odkazuje len na ochranu pred prenasledovaním.
- 40 Nebezpečenstvo všeobecného charakteru nespadá pod ochranu priznanú uvedenou smernicou, ani pod ochranu Ženevského dohovoru. Otázka, či sa cudzinec musí vrátiť do svojej krajiny pôvodu, ak čelí všeobecnému nebezpečenstvu, nemôže byť preskúmaná v kontexte zániku postavenia utečenca podľa § 73 ods. 1 AsylVfG. Možno ju preskúmať až neskôr, keď treba rozhodnúť o tom, či má byť dotknutá osoba vrátená do svojej krajiny pôvodu.
- 41 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa zistení vykonaných v štádiu odvolacieho konania, ktorými je viazaný, sa navrhovatelia vo veci samej nemôžu odvolávať na účinky skorších aktov prenasledovania, aby mohli odmietnuť návrat do Iraku. Z toho vyvodzuje, že sa pred ním nemožno odvolávať na „závažné dôvody“ uvedené v § 73 ods. 1 tretej vete AsylVfG, ako aj v článku 1 časti C bode 5 druhej vete Ženevského dohovoru.
- 42 Uvádza však, že odňatie postavenia utečenca nemusí nevyhnutne viesť k strate práva tejto osoby na pobyt v Nemecku.

43 Za týchto okolností Bundesverwaltungsgericht rozhodol prerušiť konania a položiť Súdnemu dvoru v každej veci tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa článok 11 ods. 1 písm. e) smernice... vykladať v tom zmysle, že bez ohľadu na článok 1 časť C bod 5 druhú vetu [Ženevského] dohovoru postavenie utečenca zaniká, keď zanikla oprávnená obava utečenca pred prenasledovaním v zmysle článku 2 písm. c) smernice, na základe ktorej došlo k priznaniu postavenia utečenca, a keď sa už ani z iných dôvodov utečenec nemusí obávať prenasledovania v zmysle článku 2 písm. c) smernice?

2. V prípade, ak je potrebné na prvú otázku odpovedať záporne: Je predpokladom zániku postavenia utečenca podľa článku 11 ods. 1 písm. e) smernice... okrem iného skutočnosť, že v krajine štátnej príslušnosti utečenca:
  - a) existuje aktér ochrany v zmysle článku 7 ods. 1 smernice, a pritom stačí, že zabezpečenie ochrany je možné iba s pomocou medzinárodných ozbrojených zložiek;

  - b) nehrozí utečencovi žiadne vážne bezprávie v zmysle článku 15 smernice, ktoré vedie k poskytnutiu doplnkovej ochrany podľa článku 18 smernice, a/ alebo

  - c) bezpečnostná situácia je stabilná a celkové životné podmienky zabezpečujú aspoň minimálnu životnú úroveň?

3. V situácii, keď zanikli predchádzajúce okolnosti, na základe ktorých bolo dotknutej osobe priznané postavenie utečenca, majú sa nové, odlišné okolnosti zakladajúce prenasledovanie posudzovať:

a) na základe štandardu pravdepodobnosti, ktorý sa uplatňuje pre priznanie postavenia utečenca, alebo sa v prospech dotknutej osoby uplatní iný štandard, a/alebo

b) pri zohľadnení zmiernenia dôkazného bremena podľa článku 4 ods. 4 smernice?“

⁴⁴ Uznesením predsedu Súdneho dvora z 25. júna 2008 boli veci C-175/08 až C-179/08 spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku. Uznesením predsedu Súdneho dvora zo 4. augusta 2008 bola vec C-177/08 následne vylúčená na samostatné konanie a vymazaná z registra Súdneho dvora.

O právomoci Súdneho dvora

⁴⁵ V konaniach vo veci samej navrhovatelia podali žiadosti o medzinárodnú ochranu pred nadobudnutím účinnosti smernice, to znamená pred 20. októbrom 2004.

⁴⁶ Keď jednotlivec stratí postavenie utečenca podľa článku 11 smernice, článok 14 ods. 1 smernice stanovuje odňatie tohto postavenia len vtedy, ak bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná po nadobudnutí účinnosti uvedenej smernice.

47 Na žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré viedli k položeniu prejudiciálnych otázok vnútroštátnym súdom, sa teda smernica nevzťahuje *rationæ temporis*.

48 Je však potrebné pripomenúť, že ak sa otázky položené vnútroštátnym súdom týkajú výkladu ustanovenia práva Spoločenstva, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť. Ani z ustanovení článkov 68 ES a 234 ES, ani z predmetu konania zavedeného druhým uvedeným článkom totiž nevyplýva, že by autori Zmluvy mali v úmysle vylúčiť z právomoci Súdneho dvora návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa určitej smernice v osobitnom prípade, keď vnútroštátne právo členského štátu odkazuje na obsah jej ustanovení na účely určenia ustanovení použiteľných na čisto vnútornú situáciu v tomto štáte. V takom prípade existuje nepochybný záujem Spoločenstva na tom, aby sa ustanovenia prevzaté z práva Spoločenstva vykladali jednotne bez ohľadu na okolnosti, za ktorých sa majú aplikovať, aby sa do budúcnosti predišlo výkladovým odchýlkam (pozri rozsudok zo 16. marca 2006, Poseidon Chartering, C-3/04, Zb. s. I-2505, body 15 a 16 a citovanú judikatúru).

49 V tejto veci vnútroštátny súd zdôrazňuje, že zákon preberajúci smernice v oblasti práva na pobyt a azylu, ktorý nadobudol účinnosť 28. augusta 2007 a z ktorého vyplýva nové znenie § 73 ods. 1 AsylVfG, prebral články 11 a 14 smernice bez toho, aby obmedzil uplatniteľnosť jej ustanovení v čase, takže tieto vnútroštátne ustanovenia sa vzťahujú na žiadosti o medzinárodnú ochranu podané pred nadobudnutím účinnosti smernice.

50 Za týchto okolností je potrebné odpovedať na všetky položené otázky.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 51 Smernica bola prijatá najmä na základe článku 63 prvého odseku bodu 1 písm. c) ES, ktorý Radu Európskej únie poveril prijatím opatrení v oblasti azylu v súlade so Ženevským dohovorom a inými príslušnými zmluvami v oblasti minimálnych pravidiel týkajúcich sa podmienok, ktoré musia splniť štátni príslušníci tretích krajín, aby im bolo priznané postavenie utečenca.
- 52 Z odôvodnení č. 13, 16 a 17 smernice vyplýva, že Ženevský dohovor predstavuje základný kameň medzinárodného právneho režimu ochrany utečencov a že ustanovenia smernice, ktoré sa týkajú priznávania postavenia utečenca, ako aj obsahu tohto postavenia, boli prijaté s cieľom pomôcť príslušným orgánom členských štátov pri aplikácii tohto dohovoru, opierajúc sa o spoločné pojmy a kritériá.
- 53 Ustanovenia smernice preto treba vykladať s ohľadom na jej systematiku a účel, pri súčasnom rešpektovaní Ženevského dohovoru a iných relevantných zmlúv, na ktoré odkazuje článok 63 prvý odsek bod 1 ES.

- 54 Ako vyplýva z odôvodnenia č. 10 smernice, tento výklad musí rešpektovať základné práva, ako aj zásady uznané najmä Chartou.

O prvej otázke

- 55 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 11 ods. 1 písm. e) smernice treba vykladať tak, že postavenie utečenca zaniká, ak zanikli okolnosti, ktoré odôvodňovali obavu utečenca z prenasledovania z niektorého z dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice a na základe ktorých mu bolo priznané postavenie utečenca, a keď sa už ani z iných dôvodov nemusí obávať, že bude prenasledovaný v zmysle článku 2 písm. c) smernice.
- 56 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v zmysle článku 2 písm. c) smernice, utečencom je najmä štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa nachádza mimo tejto krajiny „kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním“ z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a ktorý „v dôsledku uvedených obáv“ nemôže prijať alebo odmieta „ochranu“ tejto krajiny.
- 57 Dotknutý štátny príslušník teda musí mať kvôli pomerom existujúcim v jeho krajine pôvodu odôvodnenú obavu, že bude vystavený prenasledovaniu na základe aspoň jedného z piatich dôvodov uvedených v smernici alebo v Ženevskom dohovore.

- 58 Tieto pomery totiž preukazujú, že tretia krajina nechráni svojich štátnych príslušníkov pred aktmi prenasledovania.
- 59 Tieto pomery sú príčinou, prečo sa dotknutá osoba nemôže domáhať „ochrany“ svojej krajiny pôvodu alebo ju nemôže prijať v zmysle článku 2 písm. c) smernice, to znamená v zmysle schopnosti tejto krajiny predchádzať aktom prenasledovania alebo ich trestať.
- 60 Z hľadiska priznania postavenia utečenca sú preto rozhodujúce.
- 61 V zmysle článku 4 ods. 1 smernice sa skutočnosti a okolnosti na účely priznania tohto postavenia posudzujú v spolupráci so žiadateľom.
- 62 Podľa článku 13 smernice členský štát žiadateľovi prizná postavenie utečenca, ak spĺňa podmienky stanovené najmä v jej článkoch 9 a 10.
- 63 Článok 9 smernice vymedzuje kritériá, na základe ktorých je možné určité akty považovať za prenasledovanie. V tejto súvislosti článok 9 ods. 1 spresňuje, že príslušné činy musia byť svojou povahou „dostatočne vážne [závažné — *neoficiálny preklad*]“ alebo opakované, aby predstavovali „vážne porušovanie základných ľudských práv“, alebo musia byť kumuláciou rôznych opatrení, ktorá je „dostatočne vážna [závažná — *neoficiálny preklad*]“, takže jednotlivca postihuje podobným spôsobom ako v prípade „vážneho porušovania základných ľudských práv“.

- 64 Článok 9 ods. 3 smernice dopĺňa, že medzi dôvodmi prenasledovania uvedenými v článku 10 smernice a aktmi prenasledovania musí byť súvislosť.
- 65 Článok 11 ods. 1 písm. e) smernice rovnako ako článok 1 časť C bod 5 Ženevského dohovoru stanovuje stratu postavenia utečenca v prípade, keď zaniknú okolnosti, na základe ktorých bolo toto postavenie priznané, alebo inak povedané, ak už nie sú splnené podmienky na priznanie postavenia utečenca.
- 66 Samotné znenie tohto článku, v ktorom sa uvádza, že keď „zanikli okolnosti“, štátny príslušník „nemôže ďalej odmietat ochranu štátu, ktorého štátne občianstvo má“, zakotvuje príčinnú súvislosť medzi zmenou okolností a skutočnosťou, že dotknutá osoba ďalej nemôže trvať na odmietaní ochrany, a teda zachovať si postavenie utečenca, pretože pôvodné obavy z prenasledovania sa už nezdajú byť opodstatnené.
- 67 Keďže toto ustanovenie uvádza, že štátny príslušník „nemôže ďalej odmietat“ ochranu krajiny pôvodu, je z neho možné vyvodit, že predmetnou „ochranou“ je ochrana, ktorá doposiaľ zlyhávala, to znamená ochrana proti aktom prenasledovania uvedeným v smernici.
- 68 Okolnosti preukazujúce neschopnosť, alebo naopak schopnosť krajiny pôvodu zabezpečiť ochranu proti aktom prenasledovania tak predstavuje rozhodujúci prvok pri posudzovaní na účely priznania, resp. odňatia postavenia utečenca.

- 69 K zániku postavenia utečenca preto dochádza vtedy, keď sa zdá, že štátny príslušník už v krajine svojho pôvodu nie je vystavený okolnostiam, ktoré by preukazovali neschopnosť uvedenej krajiny poskytnúť mu ochranu proti aktom prenasledovania, ktorým by bol vystavený z jedného z piatich dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice. Predpokladom takéhoto zániku je teda to, že zmenou okolností boli odstránené príčiny, ktoré viedli k priznaniu postavenia utečenca.
- 70 Aby bolo možné dospieť k záveru, že utečencova obava z prenasledovania už nie je opodstatnená, príslušné orgány musia podľa článku 7 ods. 2 smernice vzhľadom na individuálnu situáciu utečenca overiť, či aktéri ochrany tretej krajiny prijali primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu, najmä či disponujú účinným súdnym systémom na odhaľovanie, stíhanie a trestanie aktov, ktoré predstavujú prenasledovanie, a či dotknutý štátny príslušník bude mať v prípade straty postavenia utečenca k tejto ochrane prístup.
- 71 Pri tomto overovaní príslušné orgány posudzujú na jednej strane najmä podmienky fungovania inštitúcií, administratívy a bezpečnostných zložiek a na druhej strane všetky skupiny alebo subjekty tretej krajiny, ktoré by svojou činnosťou alebo nečinnosťou mohli vyvolávať akty prenasledovania voči osobe, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, v prípade jej návratu do tejto krajiny. Podľa článku 4 ods. 3 smernice, ktorý sa týka posudzovania skutočností a okolností, tieto orgány môžu zohľadniť najmä zákony a iné právne predpisy krajiny pôvodu, ako aj spôsob, akým sa aplikujú v praxi, a tiež to, v akom rozsahu je v tejto krajine zabezpečené dodržiavanie základných ľudských práv.

- 72 Článok 11 ods. 2 smernice navyše stanovuje, že zmena okolností, ktorú zistia príslušné orgány, musí byť „významného a nedočasného charakteru“, aby utečencovu obavu z prenasledovania ďalej nebolo možné považovať za opodstatnenú.
- 73 Zmena okolností má „významný a nedočasný charakter“ v zmysle článku 11 ods. 2 smernice, ak je možné sa domnievať, že faktory, ktoré odôvodňovali obavu utečenca z prenasledovania, sú natrvalo odstránené. Predpokladom záveru, že zmena okolností je významná a nemá dočasný charakter, je absencia opodstatnej obavy utečenca z toho, že bude vystavený aktom prenasledovania, ktoré predstavujú závažné porušenie základných ľudských práv v zmysle článku 9 ods. 1 smernice.
- 74 Je potrebné upresniť, že aktérom alebo aktérmi ochrany, pri ktorých sa posudzuje zmena okolností v krajine pôvodu, sú podľa článku 7 ods. 1 smernice buď samotný štát, alebo strany, prípadne organizácie, vrátane medzinárodných organizácií, ktoré kontrolujú štát alebo významnú časť jeho územia.
- 75 V tomto ohľade treba pripustiť, že článok 7 ods. 1 smernice nebráni tomu, aby ochranu zabezpečovali medzinárodné organizácie, prípadne aj prostredníctvom prítomnosti medzinárodných ozbrojených zložiek na území tretej krajiny.

76 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 11 ods. 1 písm. e) smernice sa má vykladať v tom zmysle, že:

- postavenie utečenca zaniká, ak v dotknutej tretej krajine nastala významná zmena okolností, ktorá nemá dočasný charakter, a vzhľadom na to zanikli okolnosti, ktoré odôvodňovali obavu utečenca z prenasledovania z niektorého z dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice a na základe ktorých mu bolo priznané postavenie utečenca, a keď sa už ani z iných dôvodov nemusí obávať, že bude „prenasledovaný“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice,

- príslušné orgány musia na účely posúdenia zmeny okolností vzhľadom na individuálnu situáciu utečenca overiť, či aktér alebo aktéri ochrany uvedení v článku 7 ods. 1 smernice prijali primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu, najmä či disponujú účinným súdnym systémom na odhaľovanie, stíhanie a trestanie činov predstavujúcich prenasledovanie, a či dotknutý štátny príslušník bude mať v prípade zániku postavenia utečenca k tejto ochrane prístup,

- aktérmi ochrany uvedenými v článku 7 ods. 1 smernice môžu byť aj medzinárodné organizácie, ktoré kontrolujú štát alebo významnú časť jeho územia, a to prípadne aj prostredníctvom prítomnosti medzinárodných ozbrojených zložiek na tomto území.

O druhej otázke

- 77 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku, ako aj na upresnenia uvedené v bodoch 74 a 75 tohto rozsudku na druhú otázku nie je potrebné odpovedať.
- 78 V každom prípade, pokiaľ ide o druhú otázku písm. b), je dôležité zdôrazniť, že smernica v rámci konceptu „medzinárodnej ochrany“ upravuje dva rôzne režimy ochrany, a to na jednej strane postavenie utečenca a na druhej strane doplnkovú ochranu, pričom v článku 2 písm. e) sa uvádza, že osobou oprávnenou na doplnkovú ochranu je osoba, „ktorá nie je oprávnená ako utečenec [nesplňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca — *neoficiálny preklad*]“.
- 79 Preto ak nemajú byť narušené oblasti pôsobnosti týchto dvoch režimov ochrany, skončenie jedného z nich nemôže byť podmienené zistením, že nie sú splnené podmienky na uplatnenie druhého.
- 80 V rámci systematiky smernice prípadným zánikom postavenia utečenca nie je dotknuté právo danej osoby žiadať o priznanie doplnkovej ochrany, ak sú zhromaždené všetky potrebné dôkazy uvedené v článku 4 smernice, aby mohlo byť preukázané splnenie podmienok odôvodňujúcich priznanie takejto ochrany, ktoré sú uvedené v článku 15 smernice.

O tretej otázke

Úvodné pripomienky

- 81 Tretia otázka sa týka situácie, v ktorej bol hypoteticky konštatovaný zánik okolností, na základe ktorých bolo priznané postavenie utečenca.
- 82 Týka sa podmienok, za ktorých príslušné orgány predtým, ako konštatujú zánik postavenia, ďalej podľa potreby overujú, či existujú okolnosti, ktoré môžu odôvodňovať oprávnenú obavu dotknutej osoby z prenasledovania.
- 83 Toto overenie teda predpokladá obdobné posúdenie, aké sa vykonalo pri skúmaní pôvodnej žiadosti o priznanie postavenia utečenca.

O tretej otázke písm. a)

- 84 Vo svojej tretej otázke písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, že zanikli okolnosti, ktoré viedli k priznaniu postavenia utečenca, a príslušné orgány členského štátu overili, že neexistujú iné okolnosti, ktoré by odôvodňovali obavu dotknutej osoby z prenasledovania buď z toho istého dôvodu ako pôvodne, alebo z niektorého z iných dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice, má sa pri posudzovaní rizika vyplývajúceho z týchto iných okolností použiť ten istý štandard pravdepodobnosti, aký sa použil pri priznávaní postavenia utečenca.

85 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že:

— tento štandard pravdepodobnosti sa použije pri posudzovaní závažnosti rizika skutočného vystavenia aktom prenasledovania v určitom kontexte, ktorý bude zistený v rámci spolupráce medzi členským štátom a dotknutou osobou, o ktorej sa hovorí v článku 4 ods. 1 a v článku 14 ods. 2 smernice,

— podľa článku 9 ods. 1 smernice musia byť príslušné skúmané skutočnosti dostatočne závažné.

86 Treba pripustiť, že úroveň náročnosti zhromažďovania relevantných dôkazov na účely posúdenia okolností môže byť čisto z hľadiska vecnej správnosti skutkových zistení od prípadu k prípadu rôzna.

87 Osoba, ktorá sa po viacerých rokoch strávených mimo svojej krajiny v postavení utečenca, odvoláva na iné okolnosti, aby odôvodnila obavu z prenasledovania, v tejto súvislosti zvyčajne nemá rovnaké možnosti vyhodnotiť riziko, ktorému by bola vystavená vo svojej krajine pôvodu, ako žiadateľ, ktorý svoju krajinu pôvodu práve opustil.

88 Naproti tomu náročnosť požiadaviek, ktoré sa kladú na posudzovanie zhromaždených údajov, sa nemení, či už v štádiu skúmania žiadosti o priznanie postavenia utečenca alebo v štádiu skúmania otázky jeho zachovania, keď sa po tom, ako bol konštatovaný zánik okolností, ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia, posudzujú iné okolnosti, na základe ktorých mohla vzniknúť opodstatnená obava z prenasledovania.

- 89 V týchto dvoch štádiách skúmania sa totiž posúdenie týka tej istej otázky, a síce, či zistené okolnosti predstavujú takú hrozbu, že dotknutá osoba sa môže vzhľadom na svoju individuálnu situáciu odôvodnene obávať, že bude skutočne vystavená aktom prenasledovania.
- 90 Toto posúdenie závažnosti rizika treba v každom prípade vykonať opatrne a obozretne, keďže tu ide o otázky súvisiace s integritou ľudskej bytosti a s osobnými slobodami, ktoré patria medzi základné hodnoty Únie.
- 91 Na tretiu otázku písm. a) je preto potrebné odpovedať tak, že ak zanikli okolnosti, ktoré viedli k priznaniu postavenia utečenca, a príslušné orgány členského štátu overili, že neexistujú iné okolnosti, ktoré by odôvodňovali obavu dotknutej osoby z prenasledovania buď z toho istého dôvodu ako pôvodne, alebo z niektorého z iných dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice, pri posudzovaní rizika vyplývajúceho z týchto iných okolností sa má použiť ten istý štandard pravdepodobnosti, aký sa použil pri priznávaní postavenia utečenca.

O tretej otázke písm. b)

- 92 Vo svojej tretej otázke písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 4 smernice, pokiaľ obsahuje usmernenia týkajúce sa dôkaznej hodnoty, ktorú treba pripísať predchádzajúcim aktom alebo hrozbám prenasledovania, má uplatniť aj vtedy, keď chcú príslušné orgány odňať postavenie utečenca na základe článku 11 ods. 1 písm. e) smernice a dotknutá osoba sa chce na dôkaz pretrvávania oprávnenej obavy z prenasledovania oprieť o iné okolnosti než tie, na základe ktorých jej bolo priznané postavenie utečenca.

- 93 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že článok 4 ods. 4 smernice sa použije vtedy, keď majú príslušné orgány posúdiť, či nimi skúmané okolnosti odôvodňujú opodstatnenú obavu žiadateľa z prenasledovania.
- 94 K tejto situácii dochádza najprv a predovšetkým v štádiu skúmania pôvodnej žiadosti o priznanie postavenia utečenca, keď žiadateľ uvádza predchádzajúce akty alebo hrozby prenasledovania na preukázanie opodstatnenosti svojej obavy, že dané prenasledovanie sa v prípade návratu do krajiny pôvodu zopakuje. Príslušné orgány zohľadnia dôkaznú hodnotu, ktorú týmto predchádzajúcim aktom alebo hrozbám priznáva článok 4 ods. 4 smernice, pod podmienkou vyplývajúcou z článku 9 ods. 3 smernice, že tieto akty a hrozby majú súvislosť s dôvodom prenasledovania, ktorý uvádza žiadateľ o ochranu.
- 95 Ako bolo zdôraznené v bode 83 tohto rozsudku, v prípade, ktorého sa týka položená otázka, príslušné orgány posudzujú existenciu iných okolností než tých, na základe ktorých bolo priznané postavenie utečenca, obdobne ako pri skúmaní pôvodnej žiadosti.
- 96 V takomto prípade sa preto článok 4 ods. 4 smernice môže uplatniť, ak existujú predchádzajúce akty alebo hrozby prenasledovania, ktoré majú súvislosť s dôvodom prenasledovania skúmaným v tomto štádiu.
- 97 Tak to môže byť najmä v prípade, keď utečenec uvádza iný dôvod prenasledovania ako ten, ktorý bol uznaný pri priznaní postavenia utečenca, a keď:
- bol pred podaním pôvodnej žiadosti o medzinárodnú ochranu vystavený aktom alebo hrozbám prenasledovania z tohto iného dôvodu, ale v tom čase ich neuviedol,

— bol vystavený týmto aktom alebo hrozbe prenasledovania z uvedeného dôvodu po odchode zo svojej krajiny pôvodu a zdrojom týchto aktov alebo hrozieb je táto krajina.

⁹⁸ Naproti tomu, ak utečenec uvádza rovnaký dôvod prenasledovania, aký bol uznaný v čase priznania postavenia utečenca, a pred príslušnými orgánmi tvrdí, že po zániku okolností, ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia, nastali nové okolnosti, ktoré vyvolali obavu z prenasledovania z toho istého dôvodu, na príslušné posúdenie sa zvyčajne nebude vzťahovať článok 4 ods. 4 smernice, ale jej článok 11 ods. 2.

⁹⁹ Práve na základe tohto druhého ustanovenia totiž príslušné orgány budú musieť posúdiť, či uvádzaná zmena okolností — ktorú môže predstavovať napríklad zánik jedného aktéra prenasledovania, po ktorom sa následne objaví nový aktér — je dostatočne závažná na to, aby obavu utečenca z prenasledovania ďalej nebolo možné považovať za opodstatnenú.

¹⁰⁰ Na tretiu otázku písm. b) je preto potrebné odpovedať tak, že:

— článok 4 ods. 4 smernice, pokiaľ obsahuje usmernenia týkajúce sa dôkaznej hodnoty, ktorú treba pripísať predchádzajúcim aktom alebo hrozbám prenasledovania, sa má uplatniť aj vtedy, keď chcú príslušné orgány odňať postavenie utečenca na základe článku 11 ods. 1 písm. e) smernice a dotknutá osoba sa chce na dôkaz pretrvávania oprávnenej obavy z prenasledovania oprieť o iné okolnosti než tie, na základe ktorých jej bolo priznané postavenie utečenca,

- to však zvyčajne bude platiť iba v prípade, ak je dôvod prenasledovania iný ako ten, ktorý bol uznaný pri priznaní postavenia utečenca, a ak existujú predchádzajúce akty alebo hrozby prenasledovania, ktoré majú súvislosť s dôvodom prenasledovania skúmaným v tomto štádiu.

O trovách

- ¹⁰¹ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 11 ods. 1 písm. e) smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany, sa má vykladať tak, že:

- **postavenie utečenca zaniká, ak v dotknutej tretej krajine nastala významná zmena okolností, ktorá nemá dočasný charakter, a vzhľadom na to zanikli okolnosti, ktoré odôvodňovali obavu utečenca z prenasledovania z niektorého z dôvodov uvedených v článku 2 písm. c) smernice 2004/83**

a na základe ktorých mu bolo priznané postavenie utečenca, a keď sa už ani z iných dôvodov nemusí obávať, že bude „prenasledovaný“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2004/83,

- príslušné orgány členského štátu musia na účely posúdenia zmeny okolností vzhľadom na individuálnu situáciu utečenca overiť, či aktér alebo aktéri ochrany uvedení v článku 7 ods. 1 smernice 2004/83 prijali primerané opatrenia na zabránenie prenasledovaniu, najmä či disponujú účinným súdnym systémom na odhaľovanie, stíhanie a trestanie činov predstavujúcich prenasledovanie a či dotknutý štátny príslušník bude mať v prípade zániku postavenia utečenca k tejto ochrane prístup,

- aktérmi ochrany uvedenými v článku 7 ods. 1 smernice 2004/83 môžu byť aj medzinárodné organizácie, ktoré kontrolujú štát alebo významnú časť jeho územia, a to prípadne aj prostredníctvom prítomnosti medzinárodných ozbrojených zložiek na tomto území.

2. Ak zanikli okolnosti, ktoré viedli k priznaniu postavenia utečenca, a príslušné orgány členského štátu overili, že neexistujú iné okolnosti, ktoré by odôvodňovali obavu dotknutej osoby z prenasledovania buď z toho istého dôvodu ako pôvodne, alebo z niektorého z iných dôvodov uvedených v článku 2

písm. c) smernice 2004/83, pri posudzovaní rizika vyplývajúceho z týchto iných okolností sa má použiť ten istý štandard pravdepodobnosti, aký sa použil pri priznávaní postavenia utečenca.

3. Článok 4 ods. 4 smernice 2004/83, pokiaľ obsahuje usmernenia týkajúce sa dôkaznej hodnoty, ktorú treba pripísať predchádzajúcim aktom alebo hrozbám prenasledovania, sa má uplatniť aj vtedy, keď chcú príslušné orgány odňať postavenie utečenca na základe článku 11 ods. 1 písm. e) smernice 2004/83 a dotknutá osoba sa chce na dôkaz pretrvávania oprávnenej obavy z prenasledovania oprieť o iné okolnosti než tie, na základe ktorých jej bolo priznané postavenie utečenca. To však zvyčajne bude platiť iba v prípade, ak je dôvod prenasledovania iný ako ten, ktorý bol uznaný pri priznaní postavenia utečenca, a ak existujú predchádzajúce akty alebo hrozby prenasledovania, ktoré majú súvislosť s dôvodom prenasledovania skúmaným v tomto štádiu.

Podpisy